กลยุทธ์และมาตรการเพื่อลดการใช้สารเสพติดและอันตรายที่เกี่ยวข้อง : ภาพรวม

นายแพทย์ชลอวัฒน์ อินปา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข

สายธารการไหลของยาเสพติด

ศอ.ปส.สธ.

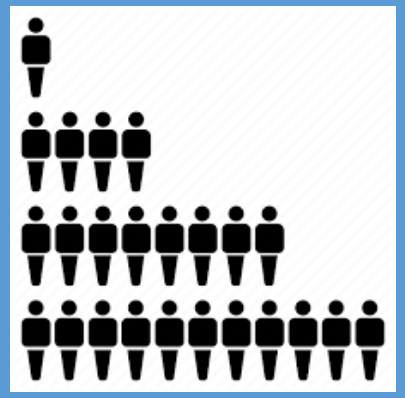

ประชากร
กลุ่มเป้าหมาย
50 ล้านคน

การปราบปราม

ชุมชนมีส่วนร่วม

ประชากรกลุ่มเสี่ยง
1.9 ล้านคน

บำบัดติดตามดูแลช่วยเหลือ
450,000 คน

ส่งเสริมป้องกัน

การก่อเหตุร้าย
6,750 คน

การจับกุมกักขัง
300,000 คน

การเสียชีวิต
6,000 ราย

แนวทางการจัดการเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

ศอ.ปส.สธ.

ผู้ป่วยยาเสพติด
จำนวน 1.96 ล้านคน

ผู้ป่วยยาเสพติด จำนวน 1.46 ล้านคน

ลักษณะ : ส่วนใหญ่เป็นวัยเด็ก วัยรุ่น

สาเหตุ : ความอยากรู้อยากลอง ปัญหาการปรับตัว

อาการเบื้องต้น : ปัญหาการเรียน การปรับตัว ความรุนแรง เพศ

วิธีการรักษา : การให้คำปรึกษา ปรับครอบครัวและชุมชน

พยากรณ์โรค : สามารถหายได้เอง 50-70%

ผู้ป่วยเสพ จำนวน 4.56 แสนคน

ลักษณะ : ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย-วัยทำงาน

สาเหตุ : ใช้ลดความเครียด สันทนการ เพิ่มศักยภาพงาน

อาการเบื้องต้น : ปัญหาความสัมพันธ์ การทำงาน

วิธีการรักษา : การให้คำปรึกษา ปรับครอบครัวและชุมชน

พยากรณ์โรค : สามารถหยุดใช้ได้ 30-40 %

ผู้ติด/ผู้ป่วย SMIV จำนวน 35,000 คน

ลักษณะ : ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย-วัยทำงาน

อาการเบื้องต้น : ปัญหาความสัมพันธ์ การทำงาน ทางจิตและพฤติกรรม

วิธีการรักษา : การให้คำปรึกษา ปรับครอบครัวและชุมชน

พยากรณ์โรค : มีการกลับไปเสพซ้ำสูง ติดตามการรักษาเพียง 20%

ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญ

ศอ.ปส.สธ.

พัฒนาการของยาและสารเสพติด

ศอ.ปส.สธ.

- สุรา บุหรี่ กัญชากระท่อม พืชเสพติดอื่นๆ
- การใช้ยาผิดวัตถุประสงค์(ยาแก้ไอ ยาแก้ปวด ยาแก้แพ้) ฝิ่น
- ยาบ้า ยาอี ยาไอซ์ เฮโรอีน โคเคน mix drugs

ยาเคนมผง (ketamin + benzodiazepine)

ยาเค เป็นวัตถุออกฤทธิ์ฯ ประเภท 2

เคตามีน เป็น ยาที่ใช้เป็นยาดมสลบ แต่ปัจจุบันลักลอบมาใช้ในทางที่ผิด โดยใช้เพื่อความบันเทิงร่วมกับยาเสพติดร้ายแรงชนิดอื่น เช่น ยาอีและโคเคน ผู้เสพจะรู้สึกมึนงง ความคิดสับสน ตาลาย หูแว่ว การรับรู้และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไป หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง อาจเกิดอาการประสาทหลอน การเสพในระยะเวลานาน จะทำให้ผู้เสพประสบกับสภาวะโรคจิต และกลายเป็นคนวิกลจริตได้

diazepam เป็นวัตถุออกฤทธิ์ฯ ประเภท 4

ไดอาซีแพม (Diazepam) หรือยาที่ทั่วไปรู้จักกันในทางการค้าว่า แวเลียม (Valium) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2559 โดยออกฤทธิ์ที่สมองหรือระบบประสาทส่วนกลาง ในทางการแพทย์ใช้เป็นยากล่อมประสาทหรือสงบประสาท ทำให้จิตใจสงบ ใช้สำหรับรักษาอาการผิดปกติทางอารมณ์ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล ทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว แก้อาการชัก เป็นต้น

Harm Minimisation

ศอ.ปส.สธ.

Demand Reduction

Preventing the uptake and/ or delaying the onset of use of alcohol, tobacco and other drugs; reducing the misuse of alcohol, tobacco and other drugs in the community; and supporting people to recover from dependence through evidence-informed treatment.

Supply Reduction

Preventing, stopping, disrupting or otherwise reducing the production and supply of illegal drugs; and controlling, managing and/or regulating the availability of legal drugs.

Harm Reduction

Reducing the adverse health, social and economic consequences of the use of drugs, for the user, their families and the wider community.

Key Indicator

- Increasing the average age of uptake for alcohol, smoking, illicit drugs
- Reduction of the recent use of any drug
- Reduction in arrestees' illicit drug use in the month before committing an offence
- Reduction in the number of victims of drug related incidents
- Reduction in the drug-related burden of disease, including mortality

National-drug-strategy-2017-2026
https://www.encounteryouth.com.au/education
The Social Epidemiology of Drug Abuse
Yonette F. Thomas, PhD

ศอ.ปส.สธ.

สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด

❖ สถานการณ์ปัญหาด้านยาเสพติดต้องลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ร้อยละ 95 ในประชากรวัยเสี่ยงสูง (15-24 ปี) ไม่กระทำผิดในกรณียาเสพติด

ลดผลกระทบของยาเสพติดต่อผู้ป่วยและสังคม

ลดระดับความรุนแรงของพื้นที่ระบาดลดลง

โรคร่วม SUD ลดลง /การตายจากยาเสพติด ลดลง/ ผู้ป่วยก้าวร้าวรุนแรงลดลง

ร้อยละ 90 ของประชากรกลุ่มเสี่ยง เข้าถึงการประเมินและดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น

Retention (อัตราการคงอยู่ในระบบการรักษา)

Remission (อัตราอาการคงที่ระหว่างการรักษา)

จับกุมคดีและดำเนินได้ตามเป้าหมาย

บูรณาการชุมชน (พื้นที่ปลอดภัย CBTx พื้นที่สีขาว ชุมชนสีขาว ระบบนิเวศน์ที่เหมาะสม ลดพื้นที่แพร่ระบาด)

ความครอบคลุม 37 ล้าน คนในกลุ่มเป้าหมาย

มีมาตรฐานระบบนิเวศน์พื้นที่ปลอดภัย โรงเรียน โรงงาน ชุมชนสีขาว

❖ เพิ่มการเข้าถึงของผู้ป่วยยาเสพติด

❖ เพิ่มความครอบคลุมมาตรฐานการบำบัด

เพิ่มพื้นที่สกัดกั้น

เพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ

Vision

บำบัด รักษาและฟื้นฟู ผู้ป่วยยาเสพติดด้วยพลังสังคม เพื่อสังคมที่ปลอดภัยจากยาเสพติด และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566

ศอ.ปส.สธ.

Strategic Issues	เพิ่มการเข้าถึงและสร้างแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบบำบัด	สร้างพลังสังคมและชุมชนเข้มแข็ง	ยกระดับระบบบำบัดรักษาและฟื้นฟู	พัฒนาองค์กรและภาคีเครือข่าย
Strategic Objectives	SO1: **ค้นหากลุ่มเสี่ยง**ด้วยมาตรการเชิงรุก SO2: **การสื่อสารเชิงรุก** เพื่อโน้มน้าวสร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนัก ให้กลุ่มเสี่ยงเข้าสู่ระบบบำบัด	SO3: บำบัดฟื้นฟูผู้ใช้ยาเสพติดโดย**ชุมชนเป็นศูนย์กลาง** (CBTx ตามนิยามของมหาดไทย) SO4: มีการจัดระบบบริการบำบัดรักษาฟื้นฟูร่วมกับ**เครือข่าย** NGO ในพื้นที่	SO5: ขยายการ**จัดบริการด้านการบำบัดในสถานบำบัด/ฟื้นฟู**ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) SO6: เพิ่มความครอบคลุมของการพัฒนา**คุณภาพมาตรฐานสถานฟื้นฟู/สถานบำบัด**ให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน SO7: พัฒนา Law & Regulation ที่เอื้อต่อการบำบัดรักษาฟื้นฟูเชิงรุก	SO8: พัฒนาระบบ Business Intelligent (Big DATA) เพื่อการบำบัดรักษาฟื้นฟู SO9: **พัฒนาสมรรถนะบุคลากร**ในเครือข่ายการบำบัดรักษาฟื้นฟู SO10: **บริหารจัดการทรัพยากร** ด้านการบำบัด รักษาฟื้นฟู อย่างมีประสิทธิภาพ SO11: **พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม** ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟู และการติดตามดูแลต่อเนื่อง (รูปแบบ แนวทาง มาตรฐาน ระบบ
Quick Win ปี 2564	ประกาศนโยบายข้อสั่งการด้านยาเสพติด : ประชาสัมพันธ์เนื้อหาองค์ความรู้ อสม. ด้านยาเสพติด	พัฒนา อสม. ด้านยาเสพติด : ได้ตามเป้าหมาย 50% บำบัด : ตามเป้าหมาย 50% หอผู้ป่วยใน : ตามเป้าหมาย 50% มาตรฐาน HA : ตามเป้าหมาย 70%	พัฒนา อสม. ด้านยาเสพติด : ได้ตามเป้าหมาย 50% บำบัด : ตามเป้าหมาย 50% หอผู้ป่วยใน : ตามเป้าหมาย 50% มาตรฐาน HA : ตามเป้าหมาย 70%	พัฒนา อสม. ด้านยาเสพติด : ได้ตามเป้าหมาย 70% บำบัด : ตามเป้าหมาย 70% หอผู้ป่วยใน : ตามเป้าหมาย 70% มาตรฐาน HA : ตามเป้าหมาย 95%
	ไตรมาสที่ 1 (3 เดือน)	ไตรมาสที่ 2 (6 เดือน)	ไตรมาสที่ 3 (9 เดือน)	ไตรมาสที่ 4 (12 เดือน)

มาตรการการบำบัดรักษายาเสพติด

ศอ.ปส.สธ.

จุดเน้น

01 ใช้การสาธารณสุขนำในการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด เพื่อนำไปสู่สังคมปลอดภัยจากยาเสพติด (ลดอันตราย / ลดผลกระทบ /นำผู้เสพเข้าสู่บริการสาธารณสุข)

02 นำครอบครัว ชุมชน และสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล บำบัด ติดตาม ช่วยเหลือ

03 ยกระดับ/พัฒนากระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูฯ ทุกกระบวนการ

- ขยายศักยภาพการบำบัดรักษา (สถานที่/กระบวนการ) และการให้บริการเชิงรุก
- พัฒนานวัตกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฯ
- พัฒนาความร่วมมือกับ อสม. ในการดูแลช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ผ่านการบำบัด
- พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด (หน่วยภาคี/สถานประกอบการ/กองทุนในพื้นที่)

ศอ.ปส.สธ.

1. ความสำคัญสูงสุดต่อโครงการพระราชดำริฯ

3. ระบบบริการก้าวหน้า

จัดตั้งหอผู้ป่วยในจิตเวชและยาเสพติด

นโยบาย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2564-2565

ประชาชนแข็งแรง เศรษฐกิจแข็งแรง ประเทศไทยแข็งแรง

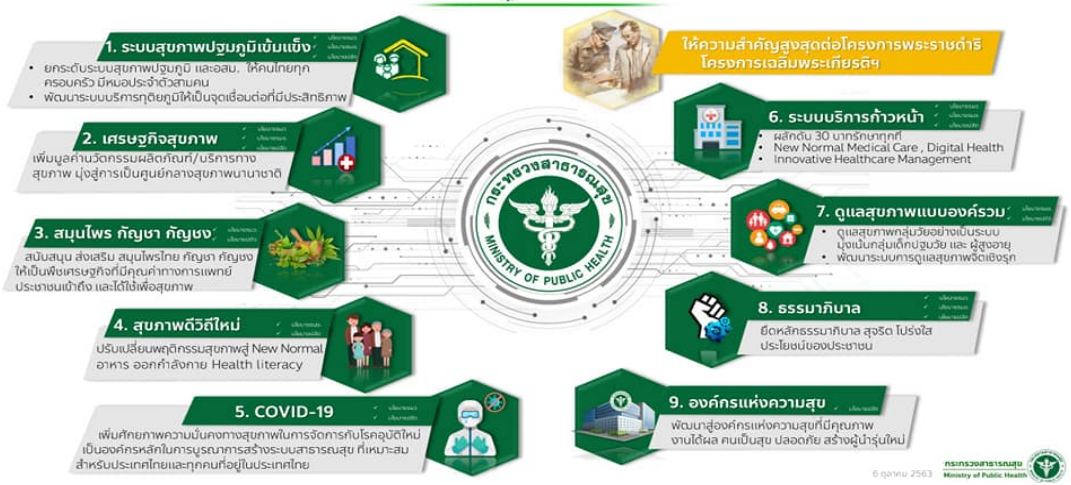

2. สุขภาพปฐม ระบบภูมิเข้มแข็ง

อาสาสมัครสาธารณสุข
ด้านยาเสพติด

4.การใช้สมุนไพร กัญชา กัญชง

สนับสนุนการเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์อย่างเหมาะสม